

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla a Fenesi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Fenesi Balázs ügyvéd 7400 Kaposvár, Szántó utca 5. I/10.) pártfogó ügyvéd által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a dr. Bárdos Péter ügyvéd (1012 Budapest, Logodi utca 3. III/7.) által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen kártérítési járadék felemelése iránt indított perében a Somogy Megyei Bíróság 2007. szeptember 17. napján kelt 23.P.20.373/2006/49. számú ítélete ellen a felperes által 50. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja, a kártérítési járadék 2007. október 1. napjától esedékes összegét 90.423 forintról 116.076 (egyszáztizenhatezer-hetvenhat) forintra, ezen belül a keresetpótlás címén járó járadékrészt 51.956 forintról 77.612 (hetvenhétezer-hatszáztizenkettő) forintra, a 2003. január 1-től 2007. szeptember 30-a közötti időre vonatkozó hátralékos járadékkülönbözet összegét pedig 949.953 forintról 2.215.320 (kettőmillió-kettőszáztizentezer-háromszázhusz) forintra felemeli.

Az ezen felüli fellebbezett részében az ítéletet helybenhagyja.

A felperest képviselő pártfogó ügyvéd államot terhelő másodfokú díját 6.000 (hatezer) forintban állapítja meg.

Felhívja a Pécsi Ítéltábla Gazdasági Hivatalát, hogy a díjat a pártfogó ügyvéd részére - számla benyújtását követően - az ellátmány terhére utalja ki.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1995. június 9-én közúti balesetet szenvedett. A N. Városi Bíróság 2.P.20.237/1997/59. számú ítélete szerint a balesetből visszamaradt egészségkárosodása következtében a mezőgazdasági munkák tekintetében a munkaképességét 60 %-ban elveszítette, csak a könnyebb fizikai munkákat tudja elvégezni, nehezebb fizikai munkát, nagyobb emelést, terhelést, hosszabb állást igénylő munkákat nem végezhet. A felperes a baleset bekövetkeztében 12 %-ban közrehatott. A balesetet okozó gépjármű kötelező felelősségbiztosítással nem rendelkezett, ezért a felperest ért károkat az alperes köteles megtéríteni.

A baleset idején a felperes 8 ha termőföldön és 0,5 ha erdő területen farmergazdálkodást folytatott. A megtermett takarmányt a maga által szaporított és hizlalt állatállomány etetésére használta fel. Négy anyakoca szaporulatát hizlalta fel, amelyből évente 50-60 db hizott sertést értékesített. A felperes rendelkezett a földek megműveléséhez szükséges gépekkel, amelyek javítását is maga végezte. Gazdálkodása két - egy x-i és egy y-i - lakóházas ingatlanon lévő gazdasági épületekben, valamint a fenti termőföld területen folyt. A ház körüli munkákat korábban mindkét helyen a felperes végezte. A baleset után az alperes a N. Városi Bíróság által megállapított, évenként 4%-kal emelt, összesen - 2002-ben - havi 69.830 forint járadékot folyósított, amelyből 50.160 forint a ház körüli- és a mezőgazdasági kisegítő munkaerőpótlás díja, 4.160 forint gyógyszer-, és 15.510 forint gyógykezelési költségértékesítés volt.

A felperes a mezőgazdasági termeléssel és az állattartással felhagyott, földjeit, mezőgazdasági felszerelését eladta.

A 2003-ban előterjesztett keresetében 2003. január 1. napjától - többszöri módosítást követően - havi 378.114 forint járadék és ennek a középátlagos időtől számított késedelmi kamatainak a megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Álláspontja szerint, ha a baleset nem következett volna be havonta ilyen összegű jövedelemre tudna szert tenni a korábban folytatott - azóta minden bizonnyal tovább fejlesztett - mezőgazdasági tevékenységéből, illetőleg az időközi áremelések miatt a gyógyszerek költsége, valamint a gyógykezelés költsége jelentősen megemelkedett, amely havonta 11.773 forintot, illetőleg 50.000 forintot tesz ki.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Nem vitatta a felperes követelésének jogalapját,összepszerűségében azonban azokat eltúlzottnak találta. Viszontkeresetet terjesztett elő, s kérte, hogy a bíróság az ítélet meghozatalától kezdődő hatállyal szüntesse meg a felperesnek a mezőgazdasági tevékenységéhez korábban megállapított munkaerőpótláshoz szükséges járadékot. A ház körüli munkák címén megítélt járadékot havi 1.800 forintra, a gyógyszerköltség címén megítélt járadékot havi 3.421 forintra, míg a gyógykezelés költségeként megítélt járadékot havi 8.800 forintra kérte leszállítani. Az eddig kifizetett összegeket a jövőben fizetendő járadékba kérte beszámítani.

Az elsőfokú bíróság ítéletében az alperes viszontkeresetének részben helyt adva a N. Városi Bíróság P.20.237/1997/59. számú ítéletével a mezőgazdasági növénytermesztéshez, sertésneveléshez munkaerőpótlás címén megítélt járadékot az ítélet hozatalától kezdődő hatállyal megszüntette. Az alperest 2007. október 1-től havi 90.423 forint járadék megfizetésére kötelezte, amelyen belül a gyógyszerköltség havi 3.421 forint, gyógykezelés költsége 15.510 forint, a házkörüli munkaerőpótlás költségeként 19.536 forint, míg keresetpótlás címén 51.956 forint a felperest megillető összeg. A 2003. január 1. és 2007. szeptember 30. közötti időszakra vonatkozó elmaradt járadék 949.953 forint és annak 2005. május 16. napjától a kifizetés napjáig járó kamata egy összegben való megfizetésére kötelezte az alperest. Ezt meghaladóan a keresetet és a viszontkeresetet elutasította és a felperest 170.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte az alperes javára, valamint rendelkezett az állam által előlegezett költség részbeni megfizetéséről is.

A beszerzett szakértői vélemények alapján az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperesnek a balesettel okozati összefüggésben felmerülő gyógyszerköltségei havi 3.421 forintot tesznek ki 2007-ben, ezért a 11.773 forintban megjelölt gyógyszerköltség iránti igény az ezt meghaladó részében alaptalan, s részben alapos az alperes viszontkeresete, hiszen a jelenleg fizetett 4.160 forint is meghaladja a felperes tényleges költségeit.

A felperes egészségi állapota a balesettel összefüggésben nem változott, ezért erre alapítva a járadék felemelése nem indokolt. Jelenleg is olyan fizioterápiás gyógykezelésekre van szüksége a felperesnek, mint amelyeket az alapítéletben a bíróság már megállapított. Ehhez képest eltérő költségeket a felperes nem igazolt, az általa előterjesztett igények a gyógy-turizmus keretén belül fizetendő díjra alapítottak, amelyeket az alperessel szemben nyilvánvalóan nem érvényesíthet a felperes, ezért az eddiginél magasabb összegű járadék - ezen a jogcímen - nem indokolt, de nem teljesíthető a viszontkereset sem.

A beszerzett szakértői vélemény alapján állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a két ingatlan körül felmerülő és a felperes balesettel összefüggő egészségi állapota miatt idegen munkaerővel elvégzendő munkák havi költsége - a felperes 12 %-os közrehatását is figyelembe véve - 19.536 forint, ezért ennek megfizetésére kötelezte az alperest.

A N. Városi Bíróság ítéletében azt állapította meg, hogy a felperes évente 50-60 db hízott sertést tudott leadni, a bíróság ezért az elmaradt jövedelem körében 55 db sertés alapulvételével számította ki a felperes által elérhető jövedelmet, figyelemmel arra is, hogy az állatok takarmányozásához túlnyomórészt a saját maga által termesztett növényeket használta fel. Figyelmen kívül hagyta ugyanakkor az igazságügyi szakértő által felemlített területalapú és gázolaj ár állami támogatásának az összegét, mert álláspontja szerint utólag nem állapítható meg, hogy a felperes melyik támogatást igényelte volna és megfelelt volna-e a támogatáshoz előírt feltételeknek. Mindezek alapján 55 állattal számolva, a támogatásokat figyelmen kívül hagyva, a növénytermesztés, állattenyésztés és

erdőművelés havi jövedelmét 2003. évben 53.582 forintban, 2004-ben 95.344 forintban, 2005-ben 99.733 forintban, 2006. 94.914 forintban és 2007-ben ezzel egyezően ugyancsak 94.914 forintban állapította meg. Ezeket az összegeket a balesetben való közrehatásnak megfelelően 12 %-kal csökkentette és levonta a társadalombiztosítási ellátások összegét. Megállapította, hogy az alperes 2003. január 1-től 2007. szeptember 31-ig összesen 3.980.310 forintot folyósított a felperesnek, akit erre az időre a fenti számítások szerint 4.930.263 forint illetett volna meg. A különbözet 949.953 forint, amelynek - és a kamatainak - a megfizetésére kötelezte egy összegben az alperest.

A viszontkeresetet a növénytermesztéshez, illetőleg az állattartáshoz megállapított munkaerőpótlás címén fizetett járadékra vonatkozó részében alaposnak találta, mivel a felperes ilyen tevékenységeket már nem folytat, ezért az e címen folyósított járadékokat a jövőre nézve megszüntette. Ezt meghaladóan azonban a viszontkeresetet elutasította.

Az ítélet ellen, annak részbeni megváltoztatása és az alperes keresetnek megfelelő marasztalása érdekében a felperes fellebbezett.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azt a másodfokú bíróság a 29. sorszám alatt beszerzett kiegészítő mezőgazdasági szakértői vélemény alapján kiegészíti azzal, hogy amennyiben a felperes nem szenved balesetet, az általa korábban folytatott növénytermesztésből, állattartásból és fakitermelésből elérhető havi jövedelme - az általa igényelhető területalapú támogatással és gázolajár támogatással együtt - 2003-ban havi 61.913 forint, 2004-ben havi 120.720 forint, 2005-ben havi 128.383 forint, 2006-ban 121.956 forint és 2007-ben ezzel egyezően havi 121.956 forint lett volna. Ezeket az összegeket csökkenteni kell 12 %-kal a felperes közrehatására figyelemmel, és le kell vonni a felperes részére kifizetett társadalombiztosítási ellátásokat, amelyek összege 2003-ban havi 24.711 forint, 2004-ben havi 26.528 forint, 2005-ben havi 28.202 forint és 2006-ban havi 29.709 forint volt.

A fentiekből következően a felperest 2003-ban (a gyógyszerköltség, gyógykezelés költségére és a ház körüli munkák értékére is figyelemmel) összesen 827.736 forint, 2004-ben 1.426.944 forint, 2005-ben 1.487.772 forint, 2006-ban 1.401.816 forint, 2007. január 1-től szeptember 30-ig 1.051.362 forint, összesen 6.195.630 forint illette volna meg. Az alperes 2003. január 1. - és 2007. szeptember 30. között 3.980.310 forintot folyósított, így 2.215.320 forint hátraléka keletkezett.

Az így módosított és kiegészített tényálláshoz képest a felperes fellebbezése kisebb részben alapos.

Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a tényállást annyiban, amennyiben nem vette figyelembe a növénytermesztői mezőgazdasági tevékenységet folytatókat megillető, vissza nem térítendő egységes területalapú támogatások és a művelési költséget csökkentő gázolaj felhasználás utáni további támogatások összegét. Ezek a támogatások mindazokat az őstermelőket megillették, illetőleg megilletik, akik azokat igénylik és a jogszabályi feltételeknek megfelelnek. Azt feltételezni, hogy a támogatásokat a felperes nem igényelte volna, nyilvánvalóan nem lehet, az alperes pedig nem hivatkozott olyan jogszabályi feltételekre, amelyeknek a felperes nem felelt volna meg. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság abban, hogy a mezőgazdálkodásból eredő elvesztett jövedelem számításánál figyelmen kívül hagyta a szakértő által kimunkált normatív támogatások összegét.

Dr. XY kiegészítő szakértői véleményében 50, illetőleg 60 sertés értékesítésére állapította meg a felperes által elérhető jövedelmeket. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság számításával egyezően 55 db hizott sertés értékesítését vette alapul és a számításokat - a fenti eredménnyel - ennek megfelelően végezte el.

Az elsőfokú bírósággal egyezően a másodfokú bíróság is a 2007. évi és a jövőbeni járadék összegét a 2006. év adatai alapján számította ki. A felperes az elérhető havi 121.956 forint jövedelem 88 %-ára, azaz 107.321 forintra tarthat igényt, amelyet a Ptk.356.§-ának (2) bekezdése szerint csökkenteni kell a társadalombiztosítás által folyósított havi 29.709 forintos összeggel, ezért a felperest - a Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése szerint elmaradt jövedelem címén - 2007-ben és a jövőre nézve megillető járadék összege havi 77.612 forint. A másodfokú bíróság - a keresettel érintett évekre hasonlóan kiszámított összegű járadéknak megfelelően - megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét és az alperes által fizetendő havi járadék összegét ennek megfelelően felemelte, s módosította az alperes által egy összegben megfizetendő elmaradt járadék összegét is.

Ezt meghaladó részében a fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság igazságügyi orvos szakértői vélemények alapján állapította meg azt, hogy a felperesnek milyen gyógyszerek szedése, illetőleg milyen gyógykezelés igénybevétele szükséges a balesettel okozati összefüggésben. A felperes ezzel szemben nem bizonyította a magasabb költségek felmerülésének indokoltságát, sőt az általa állított mértékű fürdőkezelés igénybevétele a szakértők szerint kifejezetten káros a felperes egészségi állapotára, így nyilvánvalóan annak költségei nem háríthatók az alperesre. Egyébként sem igényelhet a társadalombiztosítási juttatásokra jogosult felperes a gyógyturizmusban felmerülő összegű költségterítést. Helyesen járt el ezért az elsőfokú bíróság, amikor a felperes változatlan egészségi állapotára tekintettel a gyógykezelés költségének megtérítése címén fizetendő járadék összegét nem változtatta meg.

Alaptalanul igényelte a felperes a fűtési szükségletének megfelelő mennyiségű tűzifa értékének a megtérítését az alperestől. A felperes az erdőingatlanát eladta,

annak emiatt elmaradt hasznát a jövedelempótló járadék tartalmazza. Ezen túlmenő alapos kártérítési igénye a tűzifa tekintetében nem lehet, hiszen az alperest nem terheli a felperes teljes tüzelő szükségletének biztosítása.

Alaptalanul kifogásolja a fellebbezésében a felperes, hogy az elsőfokú bíróság nem rendelkezett a vagyonvesztésének megtérítéséről. A felperes az elsőfokú eljárásban nem terjesztett elő arra vonatkozó keresetet, hogy az ingatlanait, mezőgazdasági felszerelését áron alul adta el, ezért a Pp.215.§-ára figyelemmel az elsőfokú bíróság erről nem is dönthetett, a másodfokú eljárásban pedig a Pp.247.§-ának (1) bekezdése szerint új keresetet előterjeszteni már nem lehet.

A felperes házkörüli munkák tekintetében kieső munkaerejének pótlását szolgáló költség felemelésére sincs lehetőség, mert a felperes a szakértői véleménnyel szemben nem bizonyította magasabb költség felmerülését.

A kifejtett indokokra tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján fellebbezett részében részben a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta, egyebekben pedig fellebbezett részében azt helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatása, a felperes kereseti kérelméhez képest a pervesztesség-pernyertesség arányán lényegesen nem változtatott, ezért az elsőfokú perköltség összegét megváltoztatni nem kellett.

A fellebbezés nagyobb részben sikertelen volt, ezért a Pp.81.§-ának (1) bekezdése alapján a felperes köteles az alperes részére másodfokú részperköltséget megfizetni.

Az alperest képviselő ügyvéd munkadíjának az összegét az ítélőtábla a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§-ának (2) és (5) bekezdése alapján állapította meg.

A felperest pártfogó ügyvéd képviselte, akinek a másodfokú munkadíját a sikertelen fellebbezésre tekintettel a 7/2002. (III.30.) IM. rendelet - a pártfogó ügyvéd kirendelésekor hatályos - 5.§-ának (3) bekezdése alapján az állam viseli. Az ítélőtábla a (6) bekezdés alapján rendelkezett a pártfogó ügyvédi díj kiutalása felől is.

Az alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5.§-a (1) bekezdésének d) pontja alapján illetékmentes, a felperes személyes költségmentesség kedvezményében részesült, ezért a le nem rótt illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 14.§-a szerint az állam viseli.

P é c s , 2008. március 6.

Dr. Veszeley József s.k. a tanács elnöke, Dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k.
előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró